

Espai de coneixement:

LA DIVERSITAT AFECTIVA I SEXUAL EN L'ÀMBIT EDUCATIU.

Informació elaborada amb la col·laboració de l'Associació Inclou: www.inclou.org

Actualment, hi ha una manca d'informació i d'eines educatives per fomentar el respecte a la diferència d'orientació afectiva i sexual. L'associació Inclou analitza la situació en l'àmbit educatiu i posa disposició de l'alumnat i del professorat diversos recursos per treballar la diversitat d'orientació efectiva i sexual.

Situació de l'alumnat

Infants, adolescents i joves que descobreixen tenir una sexualitat diferent de la majoria segueixen construint la seva identitat a partir del menyspreu. Aprenen que enlloc de socialitzar la seva diferència, l'han d'ocultar, fins i tot amb els amics i les persones més estimades. El procés de subjectivació de la pròpia identitat passa per tot un seguit de pors interioritzades i resulta, sovint, complex i traumàtic.

Aquests infants i joves creixen en una societat que reconeix la diversitat d'orientació sexual per als adults però la ignora per als menors. Ningú no els acompanya en el procés de descoberta de la pròpia i en l'entorn d'una societat on perviu l'homofòbia, sovint la família i el professorat segueix sense saber com tractar amb la diversitat de gènere o d'orientació sexual.

Afavorir la visibilitat i la normalització de l'homosexualitat i el transgenerisme ajuda tota persona adolescent a créixer, a viure plenament i a realitzar-se.

Situació del professorat

Actualment la majoria d'educadors i educadores gllt encara han d'ocultar la realitat en perjudici de la seva persona, per risc

d'acomiadament o de veure perjudicada la seva vàlua professional. Aquesta situació els crea indefensió perquè estableix una injúria alhora que no els permet gaudir dels drets laborals que els haurien de correspondre en cas de mantenir una relació de parella. L'escola transmet els seus valors cap a les famílies i alumnes amb els actes més que no pas amb les intencions. Pot crear les condicions que permetin al professorat homosexual viure i expressar la seva orientació amb la mateixa normalitat que ho fa el professorat heterosexual sense veure's sotmès a acusacions basades en mites i estereotips. El professorat obertament homosexual és un referent positiu per a tots els adolescents, siguin o no homosexuals.

Recursos didàctics per a centres educatius

QUADERNS DE L'INCLOU. Aquests quaderns són una col·lecció de guies didàctiques que tenen com a objectiu presentar materials, elaborats o adaptats per l'associació Inclou, que es poden utilitzar per introduir el tema de la diversitat afectiva i sexual a l'aula, a l'esplai, a l'AMPA, etc.

CENTRE DE RECURSOS. Podeu consultar a la web de Recursos Didàctics activitats que s'adeqüin a la programació de cada àrea educativa. Totes les activitats penjades a la web són de lliure disposició. (<http://www.arsmm.com/centrerecursos/>)

CREACIÓ DE NOUS MATERIALS amb el suport d'Inclou. Al centre de recursos didàctics també es poden trobar llibres editats o materials de consulta que permetin crear una nova activitat, i que Inclou demana de penjar per a que altres en puguin disposar.

Xarxa d'escoles per la diversitat d'orientació sexual

Inclou impulsa la creació d'una Xarxa d'Escoles Pilot per l'Educació en la Diversitat d'Orientació Sexual (Xarxa E2), un projecte similar a les Escoles Verdes. A partir del treball amb un grup d'escoles i instituts es vol portar a terme la inclusió de l'homosexualitat en el currículum escolar i alhora desenvolupar i assajar estratègies per tractar amb la violència i el llenguatge homòfob.

<http://www.inclou.org/docs/xarxa-escoles-diversitat-orientacio-sexual.pdf>

Drets sexuals i reproductius

XXIII Premi 8 de març Maria Aurèlia Capmany

DRET A LA IGUALTAT i a estar lliures de tota discriminació

www.observatori.apfcib.org

Xerrada a càrrec de la Sra. Elisabet Vendrell i Aubach,
Presidenta de l'associació Famílies Lesbianes i Gais - FLG

Dilluns 22 de juny a les 18:30h a la Secretaria de la Dona de CCOO
(Via Laietana 16, 1ª planta. Barcelona)

ASSOCIACIÓ DE PLANIFICACIÓ FAMILIAR DE CATALUNYA I BALEARS

L'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCIB) és una entitat no governamental interdisciplinària d'àmbit autonòmic formada per persones interessades en la promoció i defensa dels Drets Sexuals i Reproductius. Es va constituir a Barcelona l'any 1982, arran del sorgiment dels Centres de Planificació Familiar. Es proposa impulsar, fomentar i facilitar la sensibilització, la prevenció i l'educació de la societat en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva. És una de les entitats fundadores de la Federació de Planificació Familiar d'Espanya (FPFE), organisme que integra a totes les associacions que treballen a nivell estatal. Així mateix, forma part de la Federació de Planificació Familiar Internacional (IPPF) dedicada a la promoció i defensa de la salut sexual i reproductiva, amb representació a diversos països d'arreu del món.

COM POTS FER-TE SÒCI/A?

Si voleu rebre més informació o fer-vos socis/es només cal que envieu un mail a administracio@apfcib.org amb la següent informació:

Nom i Cognoms: .....

Adreça, codi postal i població: .....

Telèfon de contacte: .....

E-mail: .....

Professió: .....

LA QUOTA DE SOCI/A SÓN 40€ ANUALS

La quota per a menors de 30 anys són 20€ anuals

ASSOCIACIÓ DE PLANIFICACIÓ FAMILIAR
DE CATALUNYA I BALEARS

C. Pere Vergés 1, Planta 10 desp. 1 - 08020 Barcelona
Tel/Fax: 93 305 53 22
E-Mail: coordinacioprojectes@apfcib.org - web: www.apfcib.org

Ajuntament de Barcelona

Dones

Cap persona pot ser discriminada o coaccionada en virtut de l'exercici dels seus drets sexuals. El dret a la llibertat i autonomia en l'exercici responsable de la sexualitat; el dret a escollir les parelles sexuals sense discriminació; el dret a expressar la sexualitat pròpia sense tenir en compte l'orientació sexual i el dret a exercir la sexualitat independent de la reproducció són Drets Humans.

No obstant això, pertot el món existeixen governs que, tot i el seu compromís de protegir i garantir els Drets Humans sense cap discriminació, continuen privant les persones gais, lesbianes, transsexuals i bisexuals del seu dret fonamental a la vida, a la seguretat i a la igualtat davant la llei.

C. Pere Vergés 1, Planta 10 desp. 1 - 08020 Barcelona

Tel/Fax: 93 305 53 22

Cap de Programes: coordinacioprojectes@apfcib.org

Administració: administracio@apfcib.org

Ens trobaràs a www.apfcib.org / www.observatori.apfcib.org

Elisabet Vendrell i Aubach
Biòloga. Professora Universitat
Presidenta de l'associació
Famílies Lesbianes i Gais - FLG
Secretària de la Federació
Catalana de Famílies Plurals -
FCFP
Vice-presidenta segona del
CNLGBT - Consell Nacional de
Lesbianes, Gais, Dones i
Homes Bissexuals i Trans-
sexuals

DRET A LA IGUALTAT I A ESTAR LLIURES DE TOTA DISCRIMINACIÓ

“No s’ha de discriminar cap persona en la seva vida sexual i reproductiva, en el seu accés a l’atenció i/o als serveis de la salut, per raons de raça, color, sexe i orientació sexual, estat civil, posició familiar, edat, idioma, religió, opinió política o de cap altra índole, origen nacional o social, propietat, naixement o qualsevol altra condició”.

I és que aquest nou segle està visibilitzant una societat canviant on ja no existeix un model únic d’organització familiar. La família és entesa com una unitat de convivència basada en l’amor, en la solidaritat, i en el cuidar-se mútuament, potenciant el desenvolupament personal de cadascun dels seus membres. És l’amor doncs el que crea una família, ni més ni menys.

Aquesta afirmació que sembla tan senzilla avui, no era aplicable fa més de 20 anys si optaves com a dona per una relació lesbiana. Se’t tancaven les portes a tenir mai una família com qualsevol altra, es tancaven les portes a la maternitat i entraves en la clandestinitat i en la marginació.

Malgrat la teva opció sexual no t’havia suposat cap trauma ni cap dubte, la societat s’havia encarregat prou bé de transmetre’t una idea claríssima: si ets lesbiana no seràs mai mare.

El procés fins arribar a adonar-te que no hi ha cap motiu vàlid perquè no et plantegis seriosament la maternitat lesbiana és llarg i difícil. Fins ara, moltes lesbianes i molts gais, per una homofòbia omnipresent i poderosa, hem evitat fer pública la nostra opció sexual. Ara, en ser mares i pares ens toca defensar els drets de les nostres filles/s, i som nosaltres les que hem de fer-los el camí més fàcil a l’escola, amb els amics, amb els familiars, al barri... Sortint de l’armari!

I l’any 2001 neix l’associació de Famílies Lesbianes i Gais (FLG) a partir d’un grup d’amigues i amics que sentíem la necessitat de conèixer altres famílies com la nostra.

Els objectius que ens vam marcar van ser:

- iniciar un treball de conscienciació i reivindicació dels nostres drets com a família i dels drets dels nostres infants a tenir aquest model familiar i no estar, per això, desprotegits.
- trobar espais on els nostres fills/es poguessin veure i compartir models familiars com els seus.

I l’any 2005 va ser un moment de gran transcendència política i històrica, no només per les famílies gais i lesbianes, sinó per tota la societat que va fer un gran avenç cap a la plena igualtat. S’aprovava la modificació del Codi de Família que permet l’adopció conjunta a les parelles lesbianes i gais, i a Madrid el matrimoni per a lesbianes i gais amb les mateixes condicions que per als matrimonis heterosexuales.

Des de l’associació de Famílies Lesbianes i Gais creiem que Catalunya i Espanya hem escrit una pàgina molt important en la consecució del dret a la igualtat i les llibertats de les persones, i aquest canvi profund ha estat gràcies a anys i anys de lluita de companyes i companys que havien fet tanta feina abans des de tot el moviment LGTB. Encara ens queden aspectes legals i socials a millorar, i per això considerem de vital importància la tasca a seguir fent des de l’associació de Famílies Lesbianes i Gais.

Elisabet Vendrell i Aubach

SABIES QUE...

A més de 80 països del món es considera delictes l’homosexualitat? I que només 7 països al món permeten el matrimoni entre persones del mateix sexe, 8 les unions civils i 10 l’adopció conjunta de menors per parelles del mateix sexe?

La paraula lesbiana apareix per primera vegada en una obra de Brantôme, al segle XVI, en la que recopilava poemes d’amor entre dones que va titular Les lesbianes, fent referència a la figura de Safo i els seus poemes.

Les categories heterosexual i homosexual les introdueix el jurista Karl Maria Kertbeny l’any 1860, però l’homosexualitat i l’heterosexualitat existeixen des que hi ha persones al món. Hi ha referències d’amor entre dones a la Babilònia del quart mil·lenni a.C. A la mitologia de l’antiga Grècia també es troben referències d’homosexualitat femenina. Així, la diversitat sexual humana no és una qüestió pròpia de l’actualitat, ha existit durant tota la història.

La paraula homosexual fa referència tant a homes com a dones, persones que senten atracció o desig cap a una altra persona del seu sexe. La paraula homo, prové del grec i significa mateix, mentre que la paraula hetero significa diferent. En referir-se a gais, és per als homes homosexuals, mentre que les dones homosexuals són anomenades lesbianes.

Avui dia no hi ha un acord sobre quins factors intervenen en el fet que una persona sigui homosexual, transsexual, bisexual o heterosexual. La diversitat d’opcions és present al carrer i, malgrat tot, molt sovint encara persisteixen prejudicis, desconeixement, estereotips i falses creences sobre el fet homosexual, transsexual i bisexual.

Alguns conceptes:

Identitat sexual: Sentiment que té una persona de ser home o dona independentment dels seus genitals.

Identitat de gènere: Les persones s’identifiquen amb allò que la societat dicta sobre què és masculí o femení. És el resultat de diversos components:

- La identitat sexual, la convicció de sentir-se mascle o femella.
- El comportament de la persona en relació a un rol o estereotip de gènere.

Orientació Sexual: Preferència de la persona a formar parella amb persones del seu sexe (homosexual), d’un altre sexe (heterosexual) o indistintament (bisexual).

Experiència sexual: contacte sexual amb una persona del mateix sexe o no. La pràctica sexual no està lligada a una orientació sexual determinada, hi ha etapes d’experimentació en què es poden tenir pràctiques sexuals que poden ajudar a definir l’orientació sexual o persones que volen experimentar una relació sexual amb persones del seu sexe o de l’altre.

Aquests conceptes són necessaris per entendre la transsexualitat (persones que no s’identifiquen amb el sexe i gènere que se’ls atribueix a partir dels seus òrgans genitals) i a les persones transgènere (aquelles que no s’identifiquen amb el gènere que s’atribueix al seu sexe i, per tant, la seva identitat, el seu comportament o la seva imatge no es relaciona, tradicionalment, amb el seu sexe de naixement). Molt sovint, també es confon l’homosexualitat amb la identitat de gènere i amb la transsexualitat, es considera que les persones homosexuals voldrien ser d’un altre sexe o que s’identifiquen amb les característiques i amb l’estereotip de l’altre gènere.

Les persones homosexuals no constitueixen grups homogenis. Hi ha moltes formes de ser lesbiana, gai, bisexual i transsexual, de la mateixa manera que hi ha moltes maneres d’ésser heterosexual.

Anna Morero i Belen Varela
Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears

RECOMANACIONS DEL MES

UN LLIBRE

‘La Martona viu amb l’Erik i el Martí’

Text de Susanne Bösche i fotografies de Andreas Hansen; Traducció Padrós Wladi.

L’any 1986 el Casal Lambda va publicar el primer conte al nostre país d’una família de dos pares. La Martona, una nena de cinc anys, viu amb el seu pare, en Martí, i el company d’aquest, l’Eric. Tenen una bona relació amb la mare que ve de visita. En el conte assistim a la vida quotidiana de la família, i a un cap de setmana en què tothom comparteix la feina de casa i els jocs. Il·lustrat amb fotos en blanc i negre, el pas del temps es nota en les imatges, però el contingut segueix sent de plena actualitat. Va ser i és un llibre de referència.

UNA ASSOCIACIÓ

Associació de Famílies Lesbianes i Gais- FLG

La FLG és una associació de famílies de mares lesbianes i pares gais que lluita per la plena equiparació dels drets i deures de les famílies homoparentals. Tenen dos objectius claus: trobar espais on els seus fills i filles puguin veure i compartir models familiars com els seus, i fer un treball de conscienciació i reivindicació dels seus drets com a família i dels drets dels seus infants a tenir aquest model familiar i a no estar, per això, desprotegits.
<http://www.familieslg.org/>.

UN DOCUMENTAL

“Homo Baby Boom. Famílies lesbianes i gais”

Anna Boluda
Associació de Famílies Lesbianes i Gais-
FLG

L’Associació de Famílies Lesbianes i Gais ha produït aquest documental sobre la vida quotidiana de les famílies homoparentals. A través de la col·laboració desinteressada de 6 famílies de Catalunya i el País Valencià, el documental té l’objectiu de visibilitzar i fer pública la normalitat de les famílies de mares lesbianes i pares gais. Homo Baby Boom també té un format escolar per alumnes de primària i secundària: un dvd de 9 minuts acompanyat d’una guia didàctica.